

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarstvo.

Pomanjkanje bikov.

V novomeškem okraju je letos občutno pomanjkanje bikov. Vzroka je iskati v tem, ker je licencevalna komisija letos strogo postopala in zavrgla vse bike, ki niso bili primerne rasti in pripravnega plemena. Deloma je iskati vzroka pa tudi v tem, ker je reja potrebnih bikov še zmeraj neurejena in sama sebi prepuščena. Imamo sicer zakon od l. 1891, ki nalaga občinam potrebno skrb za rejo bikov, ali kaj pomaga, ko se zakon v tej najvažnejši točki ne izvaja in smo z rejo bikov močno tam, kjer smo bili pred dvajsetimi leti.

Pomanjkanje bikov je za naše živinorejske kraje veliko zlo, ki ga prizadeti živinorejci težko občutijo. V takih razmerah trpi vsa reja in znaša škoda na tisoče. Ko bi bila pri nas domača kravja reja bolj v čisljih, prepričan sem, da bi se prizadeti gospodarji veliko bolj potegovali za rejo potrebnih bikov in bi tudi na to bolj gledali, kaki biki se redijo; ali pri nas se kravja reja vse preveč zapostavlja in zato manjka tistega zanimanja za rejo plemenjakov, kakor ga najdemo po drugih krajih.

Naš živinorejec ne išče pri kravji reji tistih koristi, kakor bi jih moral iskati in kakor bi jih tudi lahko dosegel. Naš kmet živi za voli in se pred vsem zanima in peča z rejo volov, naj jih kupi ali pa doma izredi. Krava mu je dosti dala, če mu je storila junčka, ki ga odredi za delo. Od tod prihaja toraj, da ima naš gospodar tako malo smisla za kravjo rejo in dosledno tudi za rejo dobrih plemenjakov.

To pa mora prenehati! Sicer ne pridemo z našo živinorejo naprej! Naše težnje se morajo obračati tudi na to, da bomo izrejali doma potrebne krave in sicer take živali, ki bodo dobre za pleme in za užitek. Saj nam dobre krave lahko mnogo več koristijo. Z izboljšano in domačo kravjo rejo bo potem samo ob sebi prišlo tudi potrebno zanimanje za rejo potrebnih plemenjakov, s katerimi se bo dala močno izboljšati naša živinoreja.

Zato pa ne držimo rok križem, ampak potegujmo se za rejo potrebnih plemenjakov. Največ bomo v tem slučaju dosegli, ako se zbiramo v živinorejskih zadrugah. Saj so po tej poti tudi drugod prišli do ugodnih vspehov.

—r—

Poraba umetnih gnojil.

Poraba umetnih gnojil je pri nas čimdalje večja in raste od leta do leta. Letos se je za ajdo porabilo v novomeški okolici gotovo 12 vagonov rudninskega superfosfata. To nekaj pomeni! Ta obilna poraba umetnih gnojil nam kaže, da so umetna gnojila koristna in da se tako

gnojenje izplača. Kaže pa tudi, da je naša zemlja sposobna za večjo rodovitost, ako se ji pomaga z dobrim gnojenjem. Ako bi umetno gnojilo ne prinašalo dovoljnih koristi, gotovo bi naši gospodarji ne izdajali toliko denarja.

Iz tega stališča je tedaj toplo pozdraviti rastočo porabo umetnih gnojil, ker nam ona najbolj priča, da napreduje naše poljedelstvo in da se naši gospodarji ne zboje nobenih stroškov, ako je mogoče z njimi povzdigniti dosedanje bolj pičle pridelke.

Le nekaj nas moti pri tem pogledu. Če gremo od ene vasi do druge, lahko se povsod prepričamo, da se domača gnojila preveč zanemarjajo in da nam gre na ta način mnogo gnoj v zgubo. Le pogledjmo naprimer, koliko dragocene gnojnice se pri nas ne zavrže ali pa, kako slabo se ravna še povsod s hlevskim gnojem. To niso prazne besede! Smelo trdim, da znaša škoda vsako leto na tisoče, kar se zgubi pri nas gnojilnih snovi! Povsod mirno gledamo, kako nam dež izpira gnoj in kako se gnojnica odteka v bližnje jarke in bližnje vode. Stroškov za gnojnično jamo se bojimo, dasi bi bil ta denar izvrstno naložen in bi nam v boljših pridelkih lahko prinašal najlepše obresti. Ali ni to slabo gospodarstvo? Domača gnojila so najcenejša gnojila za izboljšanje zemljine rodovitosti. Zakaj jih toraj zanemarjamo?

Nič nimamo proti umetnim gnojilom! Nasprotno. Umetna gnojila so danes potrebna, ker so važen pripomoček za povečanje naših pridelkov. Ali zaradi tega ne smemo zametavati domačih gnojil, ki se nam zastonj ponujajo. Koliko bi nam lahko zalegla gnojnica, ki bi se dobila izpod naših svinjakov in iz hlevov. Kako izvrstno bi nam pomagala po sadnih vrtovih, na travnikih in drugod. Ne zbojmo se tedaj gnojničnih jam, ampak napravljajmo jih povsod in kmalo se prepričamo, da so domača gnojila primeroma najcenejša in najboljša gnojila. —r—

Kako naj se iz jabolk pravilno mošt (jabolčnik) napravlja?

Letos bo skoro povsod po Dolenjskem zaradi tolikih nezgod, katere so nad vinsko trto prišle, le malo vina. Iz poročil v časnikih je posneti, da bo temu tudi drugod po slovenskih in neslovenskih vinorodnih krajih tako. Vinski pridelek bo toraj letos kaj pičel. Kakšne dobrote da bo, se ne more že zdaj določiti. Iz kaj nenavadnih dozdašnjih vremenskih pojavov se more pa vendar sklepati, da tudi dobrota najpovoljnejša pač ne bode, kajti prehladno vreme imamo vedno. Sicer se pa to lahko še vse na boljše obrne, in sam Bog daj, da bi temu istinito tako bilo. Vino bo pa na vsak način drago, to se da že iz dozdašnjega velikega poskoka cene lanskemu pridelku, kateri pač nič posebnega ni, z vso gotovostjo sklepati.

Jabolka so pa po Dolenjskem letos prav dobro obro- dila. Istotako se glasijo poročila iz drugih krajev. Vsled tega draga gotovo ne bodo, oziroma po istih ne bo po- praševanja. Iz vseh teh razlogov bo kazalo marsikateremu gospodarju, jabolka letos v mošt-jabolčnik podelati. Na ta način se bo po eni strani povžitek domačega dra- zega vina kolikor toliko zmanjšal, prodaja istega pa po drugi strani povečala. V obilnih jabolčnih letinah izdelo- valo se je po Dolenjskem tudi do zdaj mošt, jabolčnik, toda kakšen? — Tako nizke dobrote, da za prodaj niti usposobljen ni bil in še za domačo rabo nič kaj cenjen. Da je temu bilo tako, dokazuje pač dejstvo, da se v ne- katerih gospodarstvih jabolčnik niti pod ključem imelo ni, ampak da ga je lahko vsak pil, kolikor ga je hotel. Tako nizke dobrote je pa bil jabolčnik, in bo gotovo tudi letos marsikje zato, ker se ga pri nas nikakor pravilno ne na- pravlja. Prva in najpomembnejša napaka, katera se pri nas, kadar se jabolčnik napravlja, stori, je pa ta, da se še prav zelena, nedozorela jabolka v mošt napravlja. V takih nezrelih jabolkih nahaja se še kaj malo sladkorja, kaj dosti pa kisline. Kako naj bode po tem takem iz njih napravljeni jabolčnik dober, alkohola bogat? — To ni mogoče, kajti moč, alkohol more vsled kipenja le iz slad- korja nastati, nikoli pa ne iz ostalih delov jabolčnega soka, to je, iz vode in kisline. Voda ostane tudi po ki- penju le voda, in kislina pa kislina. Še celo popolnoma dozorela jabolka vsebujejo v najboljšem slučaju le 8 od- stotkov sladkorja, 0,8 odstotkov pa kisline. Vsled kipenja spremeni se sladkor zelo v polovico alkohola, polovico pa ogljikove kisline. Prvi, alkohol, ostane v jabolčniku, v katerem ga je toraj k večjemu 4-5%, druga, ogljikova kislina, izpuhti pa v zrak. Da se zamore pa jabolčnik dober obdržati, to je, da se ne pokvari, obdržati mora vsaj 6 do 8 odstotkov alkohola. In pri tem obdržku je tudi upijančljiv, kar se ravno od vsake alkoholične pijače pač zahteva. Še ne popolnoma dozorela jabolka, kakoršna se pri nas po Dolenjskem v jabolčnik podelujejo, obdržé pa k večjemu 4 do 5 odstotkov sladkorja. Iz takih jabol- k napravljeni jabolčnik zamore toraj k večjemu 2 do 2½ od- stotkov alkohola obdržati, kako naj bode toraj stanovit ter upijančljiv? To nikakor ni mogoče.

Zato naj bi se povsod, kjer se misli iz jabol- k jabolčnik delati, jabolka dlje ko le mogoče na drevju pusti, da tam bolj ko mogoče dozore. In še potem, ko se jih je obralo, naj se jih pusti v kaki kleti, ali sploh kjepod streho toliko časa v kupih ležati, dokler popolnoma ne pozoré, toraj dokler popolnoma zrela ter dišéča ne postanejo. Ako odpade pri tem precejšnje število istih vsled gnitja, se to ne sme upoštevati, kajti dobrota izdelka — jabolčnika — ta odpadek bogato plača. Pa še iz takih jabol- k izpreša- nemu moštu kaže nekoliko, v moštu samem raztopljenega sladkorja dodati, recimo na vsak hektoliter 6 do 7 kilo- gramov. Ako se tako iz zrelih jabol- k izprešani ter z na- vedenim dodatkom sladkorja zboljšani mošt še na svežih (trišnih) grojzdnih tropinah pokipeti pusti, doseže se iz njega pač jabolčnik, kateri se kaj malo od dobrega, pristnega grojzdnega vina razlikuje. In tako napravljeni jabolčnik nima le veliko vrednost za domačo uporabo, kakor nadomestek pravega grojzdnega vina, marveč ima tudi svojo trgovinsko vrednost.

—1—

Politični pregled.

Državni zbor je bil odgođen. To je uspeh takozvane slo- venske obstrukcije. Vlada je želela, da se dovoli italijanska pravna

fakulteta. Slovenci so zahtevali, da se ob enem vlada izjavi za slovenske postulate, za kar pa je imela vlada le gluha ušesa. Slovencem ni v tem slučaju preostalo drugega sredstva nego obstrukcija v proračunskem odseku. Na jesen se bo tam, kjer se je zdaj nehalo, zopet pričelo. Vsi listi pišejo o Slovencih — hote ali ne hote priznajo njih pogum, prijatelji in neprijatelji vi- dijo opravičenost njihovih zahtev.

Ogrski državni zbor ima adresno razpravo, govori se dosti o splošni volilni pravici, a bržkone bo zasukana prav po mažarsko.

Na Hrvatskem je prišlo do banove krize. Srbsko-hrv. koa- licija zahteva, da se odpravijo razna kršenja ogrsko-hrvatske nagodbe. Osebito pa zahteva odstranitev višjega sodnika Aranic- kega. A ban Tomašić teh zahtev noče izpolniti in zato je rajši odstopil. Listi pišejo, da cesar ni sprejel odstopa. Nekateri mislijo, da je vse le dogovorjeno, da bo Khuen tem ložje izpeljal svoje mažarske nakane na Hrvaškem. Koalicija je kot trst, ki ga mažarski veter semtertje maje. Če se koalicija ne uda, bo sabor razpuščen. Kaj Mažari nameravajo z Jugoslovani, kaže

Bosna, v kateri ima železniško ravnotejstvo že pripravljene mažarske napise za postaje in ob progi celo: pozor na vlak! se po mažarsko blišči na prvem mestu. Ravnotejstvo tudi mažarsko obču- je z vsemi ogrskimi uradi. Ustanovili so zavarovalnico „Her- ceg-Bosno“, v kateri bodo imeli glavni upliv Mažari, a nekatere voditelje treh strank bodo privzeli ter jih z mastnimi plačami preslepili. — Dne 19. julija so bili v saboru burni prizori. Poslanec škof dr. Šarić je imenom kat. Hrv. Udruge podal izjavo, da ona stoji na programu hrv. stranke prava iz leta 1894, v katerem je tudi spojitev Herceg-Bosne s Hrvatsko in da je v Bosni le en politični narod, to je hrvatski narod. Kaj pa da Srbi burno oporekajo ter izjavijo, da prekinejo občevanje s poslanci kat. Udruge, dok ta ne prekliče izjave. S tem je pa poostreno razmerje tudi mej Hrvati samimi, kajti Narodna zajednica je skle- nila nekaj sporazum s Srbi. — Razdeljen je poslancem zakonski načrt o odkupu kmetov na podlagi prostovoljnega dogovora med kmeti in veleposestniki.

V Krakovu so od 15. do 17. julija slavili 500 letnico slavne zmage pri Grunewaldu, kjer so Poljaki dne 15. julija 1410 pod kraljem Vlad. Jagello s pomočjo Čehov, Malorusov, Litvanov do- segli zmago nad nemškimi križarji. Moč Nemcev je bila strta, njih prodiranje proti vshodu za več stoletij ustavljeno. Jagellu so odkrili krasen spomenik, ki ga je sam daroval glasbenik Pa- derewski s troški pol milijona kron. Zastopani so bili tudi Slo- venci po treh poslancih „Slov. kluba“ in po deputaciji ljubljan- skega mesta.

Ker je Rusija podpisala z Japonsko pogodbo, da si med- sebojno varujeta postojanke na vshodu, bo prva mnogo vojakov prestavila iz Azije na nemško in avstrijsko mejo.

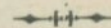
Na Španskem so po novih volitvah prišli do večine libe- ralci in takoj so začeli proticerkveni boj. Omrežili so tudi kralja, pri katerem se opaža, odkar je oženjen s protestantovko, da li- beralcem zmirom več dopušča. Vlada je dovolila revolucionarcem, da se smejo vrniti domov. A ost se utegne obrniti proti kralju, ker se tudi Karlisti zopet gibljejo.

V Holandiji je katoliška stranka dosegla lepo večino proti liberalcem.

Angleška zbornica je sprejela zakon o ženski volilni pra- vici z 299 proti 190 glasovom. — Norveške žene jo že imajo.

Na Japonskem so prišli na sled zaroti proti cesarski dru- žini in uplivnim državnikom.

V Ameriki sta dosedanja teritorija New Mexiko in Arizona postali državi dne 20. junija. To sta 47. in 48. država Severne Unije.

Zabavi in pouku.

Potovanje v sv. deželo.

Sp. dr. J. Marinko.

Palestina.

(Dalje.)

Dan po dohodu, kakor sem že povedal, je bila velikonočna nedelja. Prvič sem opravil sv. mašo v deželi, katero je posvetil naš Odrašenik, v krasni cerkvi, ki so jo pred malo leti zgradili frančiškani v čast sv. Petru. Med mašo sem obhajal veliko ver- nikov, zlasti možkih. Tudi med veliko sv. mašo, pri kateri se je

krasno pelo, je bilo mnogo obhajanih, med njimi tudi soproga francoskega konzula, ki je le od daleč gledal pobožnost svoje ženke. Jezilo me je pa, da je med sv. opravilom diakon šel pokadit tega konzula kot zastopnika one dežele, ki v orijentu baje varuje katol. cerkev! Hinavci, doma cerkve država noče poznati, jo preganja, jo je oropala — tukaj se pa njen zastopnik dá kaditi od sovražene cerkve!

V Jafi so mnoge znamenite stavbe, a za nas je gotovo najimenitnejša omenjena cerkev. Posvečena je sv. Petru, ki je tu obudil pobožno dobrotnico vdovo Tabito in imel prikazen, v kateri mu je Bog razodel, da naj tudi pogane sprejema v Jezusovo cerkev. Ako zmolíš v tej cerkvi Očenaš in češčena si Marijo, dobiš popolen odpustek.

Ime Jafa — lepa — pač zasluži mesto zlasti še, ako se ozremo v okolico. Obdano je s samimi vrtovi, v katerih rasó pomaranče, granatna jabolka, citrone, smokve, mandeljni, palme in druga rodovitna drevesa — zlasti tudi trta. Za časa, ko so te rastline v cvetju, se razširja več kilometrov daleč najprijetnejša vonjava, in čebelnice naberó velike množine kakor mleko belega medu. — Vreden je tudi bazar — trg, kjer se vsemo-goče prodaja — da se pogleda, proti severu ruska, proti severovzhodu pa velika nemška naselbina. Naseljenci se pečajo s poljedelstvom, pri čemur se prav dobro počutijo.

Železnica v Jeruzalem.

O Jafi bi lahko še marsikaj povedal, toda mudi se nam v Jeruzalem, v sv. mesto. Zato hitimo na kolodvor! Idimo skozi „bazar“. To je arabska beseda in pomenja po naše trg, tržišče. Kaka živahnost je tu na levi in desni! Na bazarju dobiš vse, kar Ti treba za jed, pijačo, obleko in druge potrebe; v Jafi pa vidiš spomladni zlasti neizmerne množine južnega sadja — posebno še pomaranč. Kako so lepe in debele, kako sočnate. Pravijo, da rasó najboljše krog Jafe. Kar kupi si jih nekaj, dobiš jih za mal denar — in na poti proti Jeruzalemu Ti bodo prav prišle.

Na kolodvoru smo. Vlak vozi samo enkrat na dan v Jeruzalem in nazaj. Dolžino 87 km prevozi v treh urah in nekaterih minutah. Ima vozove samo 1. in 2. razreda. V prvem se plača 15 frankov, nekaj nad 14 K, v drugem 5 frankov 32 ct., nekako 5 K 10 h.

Ob dveh odidemo. Družba je precej velika. Hlapon jo piha skozi krasno „saronsko“ planjavo proti Judovim goram. Ta nižava je neizmerno rodovitna in cvetlična; vže prerok Izaija popeva njeno krasoto. V začetku, kake 4 km so sami vrtovi, kojih cvetje širi daleč vonjavo, kakoršno bi brezvspešno iskal v naših krajih. Potem sem videl same njive z bogatim klasjem, nekaj kilometrov pred gorami pa dolge vrste oljk in drugih sadežev. Obdelano je vse dosti dobro; blizu Jafe kar vzgledno, ker tu dela zlasti pridna roka nemških templarjev. Kacih 20 km od Jafe pridemo do mesta Lida, ki je v pravem pomenu besede skrita v gozdu samih oliv-oljk. To mesto je starodavno in za nas znamenito. Tukaj se je prav zgodaj ustanovilo krščanstvo. Sv. Peter je tu čudežno ozdravil Eneja, ki je bil že 8 let na posteljo priklenjen, vsled česar sta se mesti Lida in Saron spreobrnili. Od tod so poklicali Petra v Jafu, da je obudil mrtvo Tabito. Ko je krščanstvo dobilo mir in pravni obstanek, se je tudi v tem mestu ustanovil škofovski sedež. — Dandanes je mesto majhno, prebivalci mohamedani ali razkolniki — katoličanov nima.

Tri kilometre dalje pozdravljamo od daleč postajo Ramleh, oddaljena je namreč od železnice 7 km. To je nekdanja iz sv. pisma dobro znana Arimateja, rojstni kraj onega Jožefa, ki je pokopal Gospodovo telo v svoj lastni grob. — Zanimivo je sicer ozirati se po teh krajih, ki toliko kličejo v spomin; vendar nisem mogel pozabiti, da je velika nedelja, nisem mogel pozabiti domačih, ljubih Slovencev, ki jo tako krasno, slovesno obhajajo — in tukaj? — Kak dolgčas v tem oziru! Da bi si bolj živo predstavila domače razmere, ko se s sv. veseljem vživa „žegen“, sva zvekla iz kovčka kranjsko klobaso ter jo — dasi ni bila blagoslovljena — zavžila z nekim sv. spoštovanjem. Dom je le dom — in svete so njegove navade.

Blizu postaje Sejed se začenja gorovje „Judovo“. Stopili smo v dolino Sorek, po kateri so često drvili sovražniki proti Jeruzalemu. Na desni blizu železnice smo videli veliko šotorov znanih beduinov, ki so prav podobni našim ciganom, le mnogo strašnejši in bogatejši; imajo namreč sploh velike črede. Šotori so črni in nimajo podobe strehe, ampak visé kar štirivoglato na kolih. Senco delajo, deža pa po letu ni. Na levi pa so nama kazali na griču vas Saraa, rojstni kraj močnega Samsona, kojega je v tej dolini pogubila znana Dalila. Sploh je tod veliko deloval

ta izraelski sodnik: tu je raztrgal leva, tu ujel in zvezal 300 lisic (šakalov), da je požgal Filistejcem polja. V tej dolini nekoliko više blizu današnje vasi Beit Atáb se je skrila v skalni votlini za nekaj časa, tukaj je pretrgal vezi, s katerimi so ga zvezali rojaki ter z oslovsko čelustjo pobil 1000 Filistejcev.

Pri 65. km od Jafe stopimo iz sereške v dolino Sikeh ali Bitir, ki se bolj in bolj oži ter je gosto z oljkami poraščena. Kmalu se ustavi vlak na postaji Bitir, zadnji pred Jeruzalemom. Globoko, ozko dolino namaka mnogo studencev, kar se v Palestini le redkokje nahaja. Ti studenci delajo zemljo zelo rodovitno, kar domačini, sami mohamedani, pridno izrabljajo. Gojé zelenjad, s katero Jeruzalem redno zalagajo ter dobivajo lepe dohodke.

Kmalu se na desni od te doline odcepi druga, ki je nasajena s trtami ter vodi v Bet Džala in Betlehem. Vlak šine skozi gozd rodovitnih oljk in oko zažari, srce močneje bije pobožnemu romarju — zagledal je prvo znamenje bližajočega se Jeruzalema — zvonik ruske cerkve na Oljski gori. Napenjaš oči, da bi še kaj videl — in res svetlika se ti nekaj modernih hiš na griču vzhodno proti svetemu mestu.

Vlak puha po dolini Békaa, nekda Rafaim, v kateri je David dvakrat potolkel Filistejce; hiti mimo griča Katamoun, na katerem je grški nezedinjen patriarh l. 1890 zase sezidal krasno letovišče. Na desni vidiš samostan sv. Elije ob cesti v Betlehem, začudiš se lepi evropski vasi ob levi, naselbini nemških templarjev, pa se ustaviš na postaji Jeruzalem.

Tu ti je življenje in vrvenje kakor na kolodvorih naših večih mest s tem razločkom, da je vse še bolj živahno in kričeče, kajti orijentalcu se kri hitreje pretaka, srce mu strastneje bije nego nam mrzlim Evropecem. Tu se ti ponuja ne eden, ampak deset nosačev, fijakarjev, hotelskih odposlancev ... vsak kriči vate, sega po tvojem kovčku, kajti vsak bi rad pri vsacem kaj zaslužil — vsaj je orijentalcu še drugače nego pri nas — denar vse. Pa ne daj se prisiliti. Delaj počasno, premišljeno, vravnaj si natančno, koliko boš plačal in kam ti ponese, ali popelje, potem še le se prepusti arabskemu postreščeku ali izvozčku. Izvozčku (fijakarju) se plača od voza s 4 sedeži 2—4 franke, po različnosti časa: več ko je ljudstva, draži je fijakar.

Jaz s tovarišem sem se vravnal z nekim mladim Arabcem po mojih mislih prav dobro, pa sem bil vendar prevarjen. Ukazal sem, da me postavi pred avstrijsko gostišče (hospic), pa mož si je pot precej prikrajšal.

Voz drči par minut proti jugovzhodu, zavije proti severu, zbeži čez most nad dolino Hinom ali Gehena na goro Sijon in je že pri Jafskih vratih, pri kojih stopi romar v sveto mesto.

Kako sem med vožnjo gledal na obzidje, na mesto, na griče okrog, ki so mi bili iz različnih slik že dobro znani, a sem jih v naravi zrl prvič. Kako mi je nekako svečano bilo srcé, si je laglje misliti nego povedati! Kako so mi drvile v spomin različne dogodbe, ki so se v tisočih let tu vršile! Najraje bi bil skočil z voza, pokleknil ter poljubil sveta tla, katerih se je tolikokrat dotikala noga mojega Odrešenika, katere je rosil njegov pot, namakala njegova kri! — Ali iz teh svetih čustev me je neprijetno vzbudil arabski fijakar. Obstal je kaci 50 metrov od vrat, zahtevajoč plačilo, češ, na mestu smo. Ugovor ni nič pomagal, upil je, da je storil svojo dolžnost. Dala sva denar, pa bila še daleč, daleč od avstrijskega hospica, ki leži skoraj ravno na nasprotni strani mesta.

Treba je bilo nosača, ga dobro plačati ter se precej truditi, predenj sva po ozkih, strmih, s kamenjem tlakanih, radi strmine često s kamnitimi stopnicami pretrganih ulicah docela utrujena prisopihala v naše gostišče. Imel sem pa tako lepo priliko misliti na Gospoda Jezusa, ki je deloma po ravno teh ulicah navzgor nosil svoj križ, da je umrl zame, ko vendar jaz nimam križa, še celo mojo prtljago nosi močan Arabec, ter grem navzdol.

V gostišču naju je sprejel s pravo slovensko prisrčnostjo rektor, koroški Slovenec dr. M. Ehrlich, ki naju je že dvakrat pričakoval na kolodvoru, a zastonj — radi tega ga danes ni bilo, ker je izgubil upanje, da bi došla. Vzrok najine zamude je bil prvič lojdov parnik, ki se je iz Kajfe odpeljal dan pozneje nego sva midva pismeno sporočila, drugič pa vlak, ki je iz Jafe odpihal prej nego sva veliko soboto mogla z ladije prispeti do njega. Ko so se bili nama odkazali sobi, je bil že čas za večerjo tu. Ob tej priliki smo imeli pri mizi pravcati prizor binkoštné nedelje v Jeruzalemu: zraven Slovence je bil Čeh, Poljak, Nemec in Francoz, ter zraven njega Italijan.

(Dalje pride.)

Dopisi.

Prečna. — Okna. — Delo oken je prevzela obče znana in zanesljiva tvrdka Neuhauser Dr. Jele et Comp. v Inomestu, ter je je tudi prav v zadovoljstvo zvršila. So iz lepega, močnega, katedralnega stekla, mnogobarvna; v presbiteriji, v ladiji in krstni kapelici so slikana zares umetno. Da preveč ne zatemne cerkve, smo izbrali bolj svitle barve, ne preveč kričeče; soglašajo dopadljivo, in so prijetne očem. Sicer pa ima primerna temota v cerkvah veličasten pomen z ozirom na skrivnostne verske resnice in neskončnega večnega Boga ter njegovo delovanje v daritvi sv. maše in sedmerih sv. zakramentih! — Okna so zelo dragocena, posebno slikana, zato smo zanje iskali dobrotnikov po fari in jih, hvala Bogu, tudi našli; to so dobre, cerkvi zelo naklonjene rodbine in hiše, ki so tudi sicer že za njo mnogo delale in tudi v denarjih prispevale; zato imajo tudi vsaka svoje ime pod oknom v hvaležno priznanje in trajen spomin. — V presbiteriji so 3 velika okna, široka meter, visoka 5 metrov, s celimi slikami in sicer ima srednje okno podobo Jezusa dobrega pastirja, ono na desni sv. Antona Pad. in na levi sv. Frančiška Seraf. Ta skupina ima pa tudi veličastno versko misel: Jezus b. ustanovnik sv. cerkve in njen poglavar, jo vlada in vodi po svojem namestniku, vidnem poglavarju v Rimu in škofih, ter pastiruje po duhovnikih; pomaga jim pa prezaslužni red oo. frančiškanov, na čelu z očakom Frančiškom, in čudodelnikom sv. Antonom. Vsako tih oken velja 500 kron. — Okno J. dobr. Pastirja daroval je Bartol Jernej iz Dol. Straže, posestnik, pa priden obiskovalec farne cerkve; sv. Ant. Pad. pa Jožef Murgelj iz Daljnjvrha št. 9, zaupen častivec njegov; sv. Frančiška pa vrli udje III. reda. — Ta trojna okna stanejo po 100 kron. Na vsaki strani te skupine je po jedno prav ljubko, mnogobarvno malo okence, cene 100 kron; omislili sta je Neža Cah, pa Uršula Jaklič — z Dol. Kamenc.

(Dalje pride.)

Iz Belokranjskega. Mesec julij je prinesel naši deželici marsikaj razveselilnega. Tu in tam so že strašili ljudi: z belokranjsko železnico ne bo nič. Mažari so se ustavili, in vse bo ostalo zopet pri starem. Kar se prizadetim občinam uradno naznani, da bo 15. julija pri okr. glavarstvu obravnava radi bodočih postaj ob naši železnici. Torej je najstarejši dnevnik zastoj pošiljal v svet svoje izmišljene novice o preprečeni belokranjski železnici. Razkrinkalo se je zdaj, kake namene je imel liberalni dnevnik s svojimi lažmi. Nahujskati je hotel belokranjsko ljudstvo zoper S. L. S. ob bližajoči se državnozborski volitvi. Kakor se je pred leti potuhnili liberalizem z vso močjo vrgel v Belokrajino, da bi bil podrl našega prezaslužnega dež. glavarja pl. Šukljeta in mesto njega povzdignil čisto neznanega in za slovensko stvar brezpomembnega moža, tako je hotel zopet zdaj zmešnjavo narediti med našim ljudstvom, ki bi bilo res ogorčeno, ako bi njemu namenjena železnica padla v vodo. A laž ima kratke noge. Čez par dni nato dospe komisija, v kateri so bili zastopani: dež. vlada, železniško in vojno ministrstvo, deželni odbor, občine ob name-ravani progi ter posamni interesente. Obravnavalo se je o postajah Rožnido-Pribiše, Semič, Otovec, Črnomelj, Gradac in Metlika. Doseglo se je sporazumljenje — in tako smo zopet za korak bližje uresničenju naše železnice. Čuli smo iz ust mero-dajnih činiteljev, da se z zgradbo prične prihodnjo spomlad. S tem uspehom smo za zdaj zadovoljni vedoč, da res dobimo belokranjsko progo. Kako se bo proga nadaljevala po Hrvatskem ali čez Liko ali čez Novi nas toliko ne zanima, ker mislimo, da avstrijska vlada vendar ne bo tako zanikrna, da bi Dalmacije ne zvezala z drugimi deželami in da ne bo toliko popustljiva, da bi mažarske težnje zmagale tudi po hrvatskih deželah. — Ljudstvo zdaj vidi, kdo mu govori resnico, kdo se poteguje za njegove koristi; liberalci bodo zgubili še one pristaše, ki so se bili dali preslepiti njihovim lažem. Poštena belokranjska duša jim ne bo več sedla na limanice.

Drugo veselo dejstvo je osnova društva za poznavanje naše Belokrajine. Ker je ministrstvo za javna dela vprašalo, da li obstoji kako društvo, ki bi se pečalo z nabiranjem, ohranitvijo zgodovinskih, narodopisnih in krajevnih zanimivosti v Belokrajini, je okr. glavarstvo sklicalo shod interesentov, ki so se razun zadržanih vsi odzvali vabilu. G. glavar Domicelj pred-laga za predsednika g. Šašelja kot starosto vsega dosedanjega tozadevnega prizadevanja. G. župnik omenja vladnega dopisa, predlog g. nadučitelja Lovšina za osnovo lokalnega muzeja v Črnomlju ter osnutka predlogov kot podlago za ta razgovor ter pozove g. dr. Adlešiča, naj prečita referat. Dr. Adlešič mej drugim pravi: Društvo naj bi imelo trojno nalogo: deskriptivno, natančen

popis kraja in ljudskega življenja; kolektivno: nabiranje vseh krajevnih in narodnih posebnosti in zanimivosti, iz česar se lahko razvije krajevni muzej, in tretjič publicistično: vzbujati v ljudstvu veselje do domače zemlje in ljubezen do domače narodne kulture v besedi in pismu. Program za nabiranje naj bi bil: 1. agrarna kultura (poljedelska orodja itd.), 2. domača industrija (pridelovanje obleke, noša sama, okraski, keramika itd.), 3. zgodovinski spomeniki (nagrobni in z gradov), 4. slike najlepših krajev, narodnih prizorov in tipov, in 5. publikacije o Belokrajini in posebna kro-nika, in 6. galerija znamenitih Belokranjcev in tujcev, ki so si pridobili za Belokrajino posebnih zaslug. — G. pravnik Fux želi odsek za nabiranje publikacij o Belokrajini raznih pisateljev kot Navratila, Šašelja, Barleta, Zupaniča itd., da se dobi duševna slika naroda. Ozirati se je na narodno umetnost: kiparska dela, križe, napise, slike, okraske na hišah, pisanice, pecivo, glasbena orodja itd. G. Lovšin opozarja na še ohranjeno domačo industrijo, ornamentiko . . . naj se taki predmeti nabirajo ter začasno hra-nijo pri gosp. župniku Šašlju. A ker on nima prostora, župan Rauch ponudi potrebne sobe v svojem gradu. G. Šetina vpraša: kje naj bi bil sedež društva v Črnomlju ali Metliki, naj se izjavijo o tem Metličani. G. Vukšinič omeni, da se zdaj o tem še ne more odločiti; sicer pa si naj vsak še pridrži lastninsko pravico po-deljenih predmetov. Prof. Jeršinovec predlaga poseben odbor in za vsako stroko poročevalca ter naj se privzame v društven de-lokrog tudi turiztika. Glavar Domicelj opozarja na belokranjsko narečje, ki je v raznih krajih dokaj različno, na bogate melodije narodne glasbe itd. Slednjič predlaga odbor: Šašelj, Lovšin, Šetina, Jeršinovec, dr. Adlešič, Fux. Izvoli se kot predsednik glavar Domicelj in tajnik dr. Ogrin. — Upamo, da se društvu posreči vzdigniti bogate zaklade belokranjskega žitja in bitja.

Tretje veselo dejstvo je spodbudno slavljenje slovan-skih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Videli smo širom na okrog plapolajoče kresove, ki so goreli po gričih in dolih njima v čast. Zanetila se je narodna zavest in srcu našega vernega ljudstva. Cerkvene slovesnosti so povsod blagodejno uplivala na vernike, ki pri nas lahko opazujejo razliko mej rimokatoličani, grkokatoličani in mej razkolniki (pravoslavni). Apostolstvo sv. Cirila in Metoda je kažipot k skorajšnjemu zjedinenju obeh cerkva. — Da pa to ni bilo samo hipno navdušenje, spričuje tudi ustanovitev podružnic „Slovenske Straže“. Beležimo že dve po-družnici v Črnomlju in Fari pri Kostelu. V Črnomlju so pri tej priložnosti prvič nastopili tudi Orli v kroju. V odbor pa so iz-voljene same vnete narodnjakinje, na čelu jim gospa dr. Šturmov. — Posebno razveselilo je, kako se je ljudstvo v Fari pri Kostelu navdušilo za „Slovensko Stražo“. Ondi je že pripravljen kres neka roka prejšnji dan zažgala. A vrla dekleta so na znatno višino znosila še za nov kres, ki je žarel potem daleč na okrog, na Kočevsko in Hrvatsko. — V nedeljo po litanijah se je osnovala podružnica, h kateri je takoj pristopilo 110 članov. Naj bo tudi to v spodbudo drugim belokranjskim rojakom!

Sodražica. — 10. julij t. l. proslava slovanskih apostolov. Vše dopoldne so se zbrali naši mnogoštevilni bratje „Orli“ iz So-dražice, Ribnice, Velikih Lašč, Loškega potoka in so odkorakali po trgu z zastavo v spremstvu godbe Orlov iz Škocijana pri Turjaku — v župno cerkev, kjer je imel nagovor g. Jožef Lavtar, slovesno mašo pa g. župnik Traven. Ko smo počastili v cerkvi sv. Cirila in Metoda, odkorakali so vrli telovadci na vrt g. A. Lovrenčiča, kjer je bil banket in se je ustanovila „Naša Straža“. Po litanijah pa se je razvila prosta zabava na vrtu g. Štrbenka. Tudi bratje Sokoli so povabili svoje sobrate in druge rodoljube iz dežele, ki so se zabavali po svoje. Bil je za vse lep dan — brez dežja.

Mirnapeč. — Hud naliv s točo bil je 19. t. m. Razsajal je tudi hud vihar tako, da je v Globodolu prevrnil nekaj kozol-cev. Vničeno je vse. Kmet in posebno še vinogradnik s strahom gledata v temno bodočnost.

Dragatuš. Dne 1. avgusta 1910 se otvoril tukaj nov poštni urad z uradnim imenom „Dragatuš“, ki se bo pečal s pisemsko in vozno pošto ter zajedno služboval kot nabiralnica poštno-hra-nilničnega urada.

Iz Ambrusa. — Lepo se je odzval naš ambruški „Orel“ dolžnosti na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda s tem, da je zažgal kres na bližnjem visokem „kamenovrhu“, in spuščal rakete na čast slovanskima apostoloma. Le naprej mladeniči po vzorih svetih bratov za vero in domovino. — Dne 10. julija je priredilo k. s. izobr. društvo veselico in srečolov. Pri veselici je sodeloval tudi cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. nadučitelja.

Istotako so se društveniki udeležili na čast sv. Cirilu in Metodu slovesne sv. maše, na čelu jim „Orli“ v kroju. Na zdar! — Orel iz Ambrusa.

Domače novice.

Nova maša je bila včeraj pri podružnici na Vršnih selih, katero je obhajal ondotni rojak č. g. Rudolf Kapš. — A prihodnjo nedeljo pa jo bo imel v farni cerkvi v Toplicah drugi rojak č. p. Zurga.

Osebnosti. Cesar je imenoval drž. in dež. poslanca preč. g. dr. Ignacija Žitnika stolnim kanonikom v Ljubljani. Požrtvovalnemu poslancu iskreno čestitamo. — Dne 15. julija je na dunajski univerzi postal doktor bogoslovja č. g. Fran Kulovec. — Oba gg. sta dolenjska rojaka, prvi iz Zagradca, drugi iz Toplic. Č. g. Fran Šustersič, urednik Amer. Slovenca, župnik slovenske naselbine v Jolietu je odpotoval 6. julija v staro domovino, da si okrepi vsled prenapornosti zrahljano zdravje. — G. Martin Malnerič je postal na graškem vseučilišču doktor pravoznanstva. Od tu sta premeščena gg. avskultanta Cham v Ljubljano, Komljanec v Kostanjevico.

Matura na tukajšnji gimnaziji se je vršila 2., 4. in 5. julija pod predsedstvom dež. šol. nadzornika Fr. Hubada. 17 maturantov jo je naredilo, mej temi 4 z odliko, eksternist je odložen za eno leto.

Zgradba novega gimnazijskega poslopja v Novem mestu je razpisana do 12. avgusta. V razpisu se zahteva, da se mora delo takoj po oddaji pričetiti ter mora biti izvršeno do konca septembra l. 1911.

Dar. Za dijaško kuhinjo v Novem mestu je daroval g. V. Pfeifer mesto venca na grob Jos. Tavčarja 10 K. — (Ko bo dokončano nabiranje za tekoči mesec, objavim darove, kar jih še ni bilo objavljenih. Dr. C. Ažman.)

S pošte. C. kr. poštni oficijal je postal g. Jos. Mogolič v Novem mestu.

Službe provizoričnih deželnih živinozdravnikov so razpisane za sodne okraje Bistrica, Brdo, Kočevje, Ribnica in Vipava. Prosilci izvedo vsa pojasnila pri dež. odboru.

Sestanek katol.-narodnih abiturientov v Brežicah se vrši v nedeljo 31. t. m. — Spored: V soboto 30. julija: Ob 8. uri zvečer v Nar. domu pozdrav došlih gostov. — V nedeljo 31. julija: 1. Ob polu 8. uri zjutraj skupna sv. maša v cerkvi sv. Roka. 2. Po sv. maši zajtrk. 3. Od 9. do 10. ure zborovanje učiteljskih abiturientov. 4. Od četrta 11. do 2. ure glavno zborovanje abiturientov. a) Pozdrav predsednika; b) predavanja: I. Idejni razvoj slov. dijaštva od l. 1900 do 1910. (Fran Strižič, Maribor.) II. Cankarijanstvo. (Peter Butkovič, Gorica.) III. Narodni kapital in raznarodovanje (Ignacij Muri, Kranj). c) Slučajnosti. 5. Ob 2. uri skupni obed. 6. Ob polu 5. uri igra: Deseti brat. 7. Po igri komerz na vrtu Nar. Doma. — V ponedeljek 1. avgusta: Izlet v Zagreb (odhod z vlakom ob 6:25 uri zjutraj.) Za odbor: Gosar Andrej, predsednik; Marinček Anton, tajnik. Tovariši Dolenjci, kakor tudi naša inteligenca in duhovščina, udeležite se tega sestanka v kar največjem številu, da bo Dolenjska častno zastopana. Tovariši Dolenjci in vsi prišleci od Novega mesta se bodo ustavili v Cerkljah pri tovarisu Marinčeku in tam prenočili. Tovariši Belokranjci in ostali Dolenjci naj pridejo že v petek v Novo mesto in sicer v Rokodelski dom, bodo tukaj prenočili in potem odhajamo v soboto zjutraj proti Brežicam. — Pridite v kar največjem številu.

Mednarodni Marijanski kongres v Solnogradu se je pričel 18. julija. Vdeležuje se ga tudi okrog 100 Slovencev, ki v svojih narodnih nošah vzbujajo občno pozornost. Določen jim je poseben odsek in posebna cerkev. Na čelu so jim knez nadškof goriški ter knezoškofa ljubljanski in lavantinski, slednji ekselencija dr. Napotnik je predsednik kongresu. Dne 20. zvečer je bil shod sklenjen. Pred stolnico na trgu je bil tudi slovenski govor, razlegale so se slovenske pesni. In Solnogračani so radi poslušali.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju je razdelilo to šolsko leto čez 10.000 kron podpor, prejelo je pa v istem času samo 7.687 kron. Da bi moglo še z naprej deliti podpore, prosi nujne pomoči.

Razglas. Letos v stavbnih razredih v vojaške potrjeni mladenci, ki imajo žreb 1 do 500 v prvem stavbnem razredu navedeni bodo kot novinci stalne vojne, oni pa, ki imajo žreb 504 v prvem do 224 v drugem stavbnem razredu pa pridejo kot novinci v deželno brambo. Katere novince se bode kot preostanek prestavilo v nadomestno rezervo stalne vojne ali deželne brambe, pokazalo se bode še le povodom končnega obračunavanja kontingenta

in bodo ti nadomestni rezervniki po potrebi po zaporedni vrsti žrebov tudi med novince uvrščeni.

Izlet na Gorjance. Veča skupina izletnikov iz Št. Jerneja, Kostanjevice pohiti na visoke Gorjance k sv. Miklavžu prihodnji četrtek dne 28. julija. Ob 9. uri ondi sv. maša. Prijatelji planin dobro došli!

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu juniju 1910 je 179 strank vložilo 68.860 K 69 h; 227 strank vzdignilo 10.0373 K 94 h; strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 24.800 K; menic se je eskomptovalo za 123.154 K; stanje vlog 3.562.491 K 24 h; denarni promet 527.935 K 78 h; vseh strank bilo je 1132.

Kmetijski tečaj za ljudske učitelje na Grmu. Na kmetijski šoli na Grmu se vrši od 18. julija do 6. avgusta kmetijski tečaj, katerega obiskujejo sledeči ljudski učitelji: Val. Mikuz, nadučitelj v Prečni, Fr. Fabinc, nadučitelj v Svibnem, Fr. Lužar, nadučitelj v Izlakah, A. Drašček, učitelj D. M. v Polji, M. Bajc, nadučitelj v Iga vasi, I. Kobal, nadučitelj v Grahovem, M. Jenko, nadučitelj v Mirni, H. Lobe, nadučitelj v Ambrusu, Fr. Tratnik, učitelj v Črnem vrhu, F. Rant, nadučitelj v Radečah, A. Mahkota, nadučitelj v Voklem, Mirko Fegic, nadučitelj v Nadanjem selu, J. Pirnat, nadučitelj v Mokronogu, A. Lomšek, učitelj v Cerkljah, J. Štrukelj, nadučitelj v Dobrem polju, A. Lovše, učiteljskičnik v Ljubljani, K. Stravs, učitelj v Colu, Fr. Čuk, učitelj v Gor. Logatcu, A. Urbančič, učitelj v Gor. Jezeru in I. Cvirn, nadučitelj v Leskovcu.

Poučno potovanje na Hrvaško so napravili letos od 30. junija do 2. julija učenci kmetijske šole na Grmu pod vodstvom svojih učiteljev. Na tej poti so si ogledali po vrsti sledeče gospodarske naprave in posestva: pašnik komjerejske zadruge v Gradišču, hleve, travnike in stroje g. Globočnika v Dobravi pri Kostanjevici, vinograde g. Presečky-ja v Vel. Dolini in njegove vinske kleti v Samoboru, gospodarstvo višje in nižje kmetijske šole v Križevcih, vinograde, sadne nasade, gospodarske naprave in živinorejo veleposestva v Božjakovini. V Križevce so šli skupno s hrvatskim gospodarskim društvom in so si tam ogledali tudi razstavo strojev in tekmovalno delo raznih strojev, ki se je priredilo izletnikom hrvatskega gosp. društva na ljubo. Grmski učenci so bili povsod gostoljubno sprejeti.

Ogenj nastal je zadnji petek popoldan v vasi Potok pri Valtji vasi ter uničil razun petih vse hiše te vasi. Poleg tega je požar zahteval človeško žrtev, zgorel je namreč nek otrok, ena krava in 2 prašiča. Pri gašenju zlomil si je neki mož nogo in en gasilec se je na roki poškodoval. Ker je pihal precej močan veter, ni bilo misliti na rešitev vže gorečih poslopij in vsled tega so na lice mesta prihiteli požarne brambe iz Novega mesta, Vavte vasi, Toplic in Št. Petra omejile požar kolikor mogoče na že goreča poslopja in istega udušile. Zažgal je seveda zopet otrok! — in ta vsklik se žalibog dandanes sliši pač vsaki dan, vkljub vsem opominom in podučevanju naše preč. duhovščine in učiteljstva, da naj stariši pazijo na otroke, s čim se igrajo in pred njimi skrivajo žveplenke na njim nedostopnem prostoru. Taka brezbriznost in neubogljivost spravila je in bode še marsikaterega v siromaštvo. Omeniti moramo pač še tudi krščanske ljubezni do bližnjega, katera se je baje ravno na Potoku pokazala od nekatereh iz sosednjih vasi, v jako slabi luči, s tem, da se niso hoteli udeležiti gašenja z izgovorom, da niso iz te vasi. Ljudje božji, kam pa pridemo, če bo vsak zase, — nikamor, — kajti stara prislovica pravi: „V združenju je moč“, in brez tega ne dosežemo dandanes nič, toraj tudi požarov ne ukrotimo! — Škode po požaru povzročene je veliko tisoč kron. Poškodovanci so bili le za majhne svote zavarovani.

Neurje je ta teden skoro po vsem Dolenjskem povzročilo veliko škodo. Toča je potolkla polja in vinograde, vihar podiral kozolce, strela zažgala več poslopij in zahtevala človeških žrtev. Na Trški gori je toča uničila do polovice pridelka. — Neurje je bilo po vsej srednji Evropi.

Iz Črnomlja se poroča o potresu, dne 22. jul.; vendar ni škode.

Gospodarske drobtine.

— **Poučilo**, kako je ravnati s trtami, ki so bile po toči poškodovane. Ker je ravnokar v nekaterih krajih naše Dolenjske toča vinograde močno poškodovala, daje podpisani vinogradnikom sledeče navodilo, kako je s trtami ravnati. Ako toča pobije, je pred vsem treba kakih 8 do 10 dni počakati, da se po njej napravljena škoda v polni meri pokaže. Potem je treba trte dobro pregledati in na naslednji način z ostrim nožem obrezati: 1.) Vsa

močno ramjena ali zelo razkosarjena peresa je stran porezati. 2.) Na šparonih ali napnjencih je pustiti samo one mladike, katere imajo še kaj ohranjenega grozdja na sebi, druge pa odrezati. Mladike z grozdom se skrajšajo za toliko, kolikor je nujno potreba. Najbolje, ako ostanejo nad zadnjim grozdom še 3 do 4 peresa. Izrastle zapernice se zaščipujejo za prvim ali drugim listom. 3.) One mladike, katere stoje na reznici (palcu ali ščapu), ter imajo dati les za napravo reznic ali šparonov v prihodnjem letu, je treba posebno skrbno obrezati in ohraniti, ker je drugače tudi trgateg prihodnjega leta izgubljena. Ako so takim mladikam samo vršički odbiti, odrežemo le najbolj poškodovan del istih, ter gledamo, da ostane na koncu kaka zapernica (zalistnik), katera takoj naprej raste in nadomestuje trti odbiti vršiček. Ostale zapernice zaščitamo za drugim peresom, ker morajo na zapernicah peresa na mesto odbitih glavnih peres, trtni les rediti. — Vse druge, trti nepotrebne mladike odrežemo, da gre živež le v one, katere rabimo za prihodnje leto. 4.) Pri vsem tem delu moramo pa skrbeti za to, da tiste mladike, ki so na trti ostale, ohranimo zdrave, ter da njih les dobro dozori. Treba je toraj vezati, kmalo in večkrat proti peronospori (z galico) škropiti in meseca septembra vsako mladiko za eno tretjino skrajšati. — Priporočam vinogradnikom, da ne prepustijo trte same sebi, ker bi trtni les sicer ne dozorel in pozebel in bi bila tudi trgateg prihodnjega leta izgubljena. Posebno važno je, da se vinograd že sedaj škropi in da se škropljenje takoj, ko obrezane trte ozele, ponovi.

Bohuslav Skalicky, c. kr. vin. nadzornik za Kranjsko v Rudolfovem.

— **Gospodinjski tečaj v Šmihelu pri Novem mestu** se otvori še letošnjo jesen in sicer z mesecem oktobrom. Sprejemale se bodo notranje in vnanje gojenke. Tečaj bo trajal eno leto.

— **Premovanje konj.** Državna premovanja konj vrše se dne 25. julija na Vrhniki, dne 26. julija v Ribnici, dne 28. julija v Mokronogu in 29. julija v Novem mestu. Nadalje priredi konjerejska zadruga v St. Jerneju premovanje zadrugskih konj dne 27. julija v St. Jerneju. Premovanja se prično v vseh krajih točno ob 8. uri zjutraj.

— **Vse konjerejce** opozarjamo, da bode na konjski razstavi v St. Jerneju 27. t. m. videti nekaj izrednega. Ivan Povšič iz Dobrave pri St. Jerneju bode razstavil svoja dva lepa črna žrebca. Živali sta dvojčiča, enaka ko dva nova krajcarja ter kot pušcler lepo zraščena. Res nekaj izrednega.

— **Ustanovni shod živinorejske zadruge za novomeško okolico** se je vršil v nedeljo 17. t. m. v Kandiji in sicer v hiši g. župana Zurca. Udeležba je bila dobra, vendar vse premajhna, za tako važno kmetijsko zadevo. Zadruga se mora uveljaviti s številom svojih članov, ako naj deluje na tako obsežnem kraju kakor je novomeška okolica z občinami Šmihel-Stopiče, Prečna, St. Peter, Brusnice in Mirna peč. Zato se je pa sklenilo, da se po vseh občinah napravljajo shodi, da se pridobivajo živinorejci k pristopu. Dosedaj je pristopilo dvajset članov. To število mora narasti na dvesto, da bo zadruga v resnici izraz naših živinorejskih interesov. Za člane prvega načelnstva so se izvolili F. Grašič iz Gotnevasi načelnikom, ravnatelj V. Rohrman tajnikom, župan J. Zurec blagajnikom, J. Dular iz Vavtevasi, I. Bevec iz Kija pri St. Petru, M. Jančar iz Brusnic, F. Kastelic iz St. Jošta, I. Košak iz Mirnepeči, A. Osojnik iz Muhabera in Fr. Medved iz Krke pa odbornikom.

— **Oddaja umetnih gnojil.** Zadnja oddaja umetnih gnojil se je letos močno zavlekla, tako da je bilo med naročniki mnogo nevolje. Vzroka je iskati v tem, ker nima podružnica nobenega prostora več na novomeškem kolodvoru, kjer bi odlagala gnojila. Zaraditega so se morala gnojila naročati vagon za vagonom. V drugo je pa tudi tovarna kriva, da ni pravočasno pošiljala umetnih gnojil. Vsekako bo kazalo, da dobi podružnica na en ali drug način potrebno skladišče zunaj na kolodvoru, da se bodo umetna gnojila lahko hkrati v večjih množinah nabavljala. Podružnica je oddala v zadnjem času sedem vagonov umetnih gnojil. Nekaj umetnega gnoja je še oddati in se je zanj zglašiti pri g. Košaku v Novem mestu.

Listnica uredništva:

Radi pomanjkanja prostora smo morali več dopisov odložiti.

Loterijske številke.

GRADEČ, 9. julija	43	7	46	58	45
TRST, 16. julija	26	43	24	31	38
GRADEČ, 23. julija	54	1	61	25	21

Dražbeni oklic.

E 273/10

8

Dne 26. julija 1910 dopoldne ob polu 11. uri bo pri spodaj označenih sodnji v izbi št. 6 dražba zemljišč: a) vl. št. 116 (biša s kletjo, svinjak, šupa, vodnjak, njiva); b) vl. št. 181 (njiva); in c) vl. št. 297 (travnik, gozd) kat. obč. Stranskavas.

Nepremičninam, kateri je prodati na dražbi, so določene vrednosti na ad a) 1410 K, ad b) 220 K, ad c) 600 K 64 h.

Najmanjši ponudek znaša ad a) 940 K, ad b) 146 K 66 h, ad c) 400 K 42 h; pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje, ki se s tem odobré, in listine, ki se tičejo nepremičnin, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj označenih sodnji, v izbi št. 6 med opravičnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpoznejše v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičninah pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj označenih sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem okraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

C. kr. okrajna sodnja v Rudolfovem, odd. II,

dne 10. junija 1910.

156)

RAZGLAS.

Okrajna bolniška blagajna v Rudolfovem naznanja, da vsled enoglasnega sklepa občnega zbora in na podlagi zakona z dne 30. marca l. 1888, drž. zak. št. 33, določa c. kr. okrajno glavarstvo običajno dnevno mezdo za politični okraj Rudolfovo z odlokom z dne 30. junija 1910, št. 11.041, kakor sledi:

1. kategorija: obratni uradniki 4 K — h
2. kategorija: delovodje 3 K 40 h
3. kategorija: rokodelci višje vrste in trgovski pomočniki 3 K — h
4. kategorija: rokodelci nižje vrste in tovarniški delavci 2 K 40 h
5. kategorija: rokodelci v sodn. okrajih Žužemberk in Trebnje, težaki in dninarji 2 K — h
6. kategorija: mladoletni delavci pod 16. letom, učenci sploh — K 80 h
7. kategorija: državni pomožni služabniki 2 K — h
8. kategorija: dorastle delojemalke 1 K 40 h
9. kategorija: učenke sploh in delojemalke pod 16. letom — K 80 h

Ta naredba stopi s 1. avgustom 1910 v veljavo, a zajedno stopi z istim dnevom prejšnja naredba z dne 7. jan. 1904, št. 507, iz veljave.

Okrajna bolniška blagajna v Rudolfovem.

157

M. Petrič, načelnik.

Št. 7481

Razpis.

Deželni odbor kranjski otvori 1. oktobra 1910 v samostanu šolskih sester „De Notre Dame“ v Šmihelu pri Novem mestu

gospodinjski tečaj,

obstoječ iz notranje šole (internata) in iz zunanje šole (eksternata). Za notranje učenke dovoli deželni odbor v prvem šolskem letu 6 štipendij po 15 K na mesec, to je polovico učnine in priskrbnine, ki ji je plačevati redu šolskih sester. Istotako se bo plačevalo iz deželnega zaklada zajutrek in kosilo zunanjih učenk, katerim torej ne bo trpeti nobenih stroškov.

Podrobnejša pojasnila dajeta ravnateljstvo kranjske kmetijske šole na Grmu in vodstvo samostana „De Notre Dame“ v Šmihelu.

Deželni odbor kranjski,

v Ljubljani, dne 21. julija 1910.

162-3-1

Zaradi opustitve šivalnih strojev
jih prodajam po tovarniški ceni.
Anton Ogrin, trgovec — Novomesto.

158-2-1

Hiša je prostovoljno na prodaj

pod ugodnimi pogoji. Je močno zidana, suha, s 4 stanovanji, skladiščem, pripravna za vsako delavnico, 15 korakov od Ljubljanske glavne ceste, s kletjo, vodovodom, vrtom, dvoriščem in drvarnicami. — Vprašanje na Ivan Petrič, št. 224, Kapitejska ulica, Novomesto. 135-3-3

Vinski sodi

močni, zdravi in ovinjeni, ki drže 30 do 40 hektolitrov, so naprodaj. — Pismena vprašanja pod „Lepi sodi“ Ljubljana. Poste restante. 155-2-1

Mala hiša

z večjim vrtom ali pa z njivo želi se na več let v najem vzeti ali pa tudi pozneje kupiti v bližini Novega mesta. Natančneje pri upravnistvu „Dol. Novic“. 141-2-2

Sabol, koprivna voda za lase.

Priznано najbolje, edino naravno sredstvo za gojenje las, za odstranitev prhljaja, proti izpadanju las in za pospeševanje lasne rasti. — Edino pristno s tvrdko edinega izdelovatelja: 137-6-3

Friedr. Eiermann, Wien, Pforzheim & Basel.

Zaloga pri brivcu g. Ferd. Buk-u v Rudolfovom, v Mramor-jevi hiši.

Lepo posestvo

obstoječe iz hiše, hleva, kozolca, dveh svinjakov, drvarnice in vodnjaka je na prodaj iz proste roke. Okolu hiše ste dve njivi in košenica. Natančneje pri lastniku Jožefu Bartel v Žabjivasi pri Novem mestu. 154-3-2

Na glavnem trgu št. 46 se odda lepa prodajalna s skladiščem

in zraven spadajočim stanovanjem s 5. avgustom. Natančneje pove gospa pl. Fichtenau — Rudolfovo. 152-0-2

Ni treba več naročevati z Dunaja, ker

edino veliko zalogo

trgovskih knjig tovarne „Optimax“ iz najboljšega normalnega papirja v trpežni vezavi po tovarniški ceni ima prodajalna knjig in papirja

Urb. Horvat v Novem mestu. 131-3-1

Ivan Svetec brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg. (42-10-6)

Izvršnje vsa lasna dela, kite po vzorcih, priporoča svojo zalogo kit, podlag itd.; pri naročilu kit zadostuje vzorec in cena. — Kratka preveza od 9 do 12 K; poldolga 7 do 8 K; dolga 3-60 do 5 K, sive in svetle; rumena 20% dražje. Pošiljatev diskretna po povzetju.

Priporočam še specialitete: Original Bayrum, Amerikanski Haarpetrol proti izpadanju las in prhut. Priznalna pisma na razpolago. Colonjska voda za masiranje lica proti grbančenju kože in proti lišajem 1 stekl. 50 vin. Nusiol barvilo za lase in brade, zdravniško preiskano. Mila in dišave po nizki ceni uz to priporočam svoj brivski higienični salon v nadaljno naklonjenost.

Kupujem mešane in rezane lase.

Mesnica

obstoječa že nad 50 let, ki se nahaja na Glavnem trgu v Novem mestu, se odda s 1. julijem. — Natančneje pri Jak. Paučiču. 128-0-5

Na prodaj je 1000 hrastov

na graščini Strugi, posestnica gospa pl. Fichtenau. 153-2-2

2 sobi

v novo grajeni hiši nasproti vile Preširen v Kandiji

se oddaste takoj v najem.

Več izve se tam.

160-0-1

Lepo stanovanje

obstoječe iz treh velikih in ene male sobe, sobe za služkinjo, kopalne sobe itd., z uporabo velikega vrta

oddaja se s 1. oktobrom t. l. na Kamnu,

Kandija št. 2. — Natančneje ravno tam. 161-0-1

Proda se oprava (stelaže in pudelni) za prodajalno. : :

Izve se pri upravnistvu „Dolenjskih Novic“. 94-0-4

Stavbeni prostori

na lepem kraju se v poljubni meri in po ugodnih cenah prodajo. Kje, pove upravnistvo Dol. Novic. 89-0-6

Mestna hranilnica v Novem mestu

za ktere varnost jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo, ima po šest-najstletnem obstanku

nad tri in pol milijona kron vlog, in nad 223.000 kron reserve.

To jasno dokazuje veliko zaupanje občinstva do tega zavoda. — Zaradi popolne varnosti vlagajo v njo tudi sl. sodišča sirotinski denar.

Hranilne vloge obrestujejo se po

4¹/₄ odstotkov.

Ker se pa poluletna obresti zopet obrestujejo, je obrestovanje še nekaj višje. Rentni davek plačuje hranilnica sama.

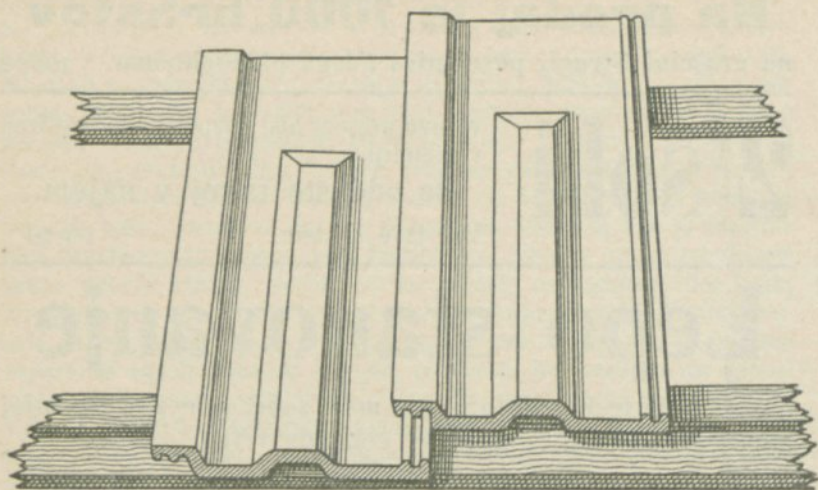
Posojila na posestva se dajo proti 5 odstot. obrestovanju.

S tri odstotki za pol leta poplača dolžnik v 36. letih ves dolg z obrestmi vred.

Za pisma in pošiljatve zadostuje naslov:

Mestna hranilnica v Novem mestu.

138-3-3

F.P. Vidic & Komp. Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi vsako poljubno množino

patent. dvojno zarezani
(22-24-12) **strešnik - zakrivač**

sposobno obvezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami.

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Svoji k svojim!

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

$4\frac{1}{2}\%$ (7-0-13)

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Imam 350 hl izvrstnega (40-12-11)

istrskega vina

bele in črne vrste, kakor tudi istrski konjak po nizki ceni. Vsled nizke cene pošiljam samo od 200 l naprej in proti povzetju. V dveh mesecih prazne posode nazaj. Uzorce na zahtevo brezplačno.

Ana M. Pujman, posestnica v Vodnjanu (Dignano) Istria.

Vsakovrstne slamnike

priporoča trgovcem in slavnemu občinstvu 112-7-5

Franc Cerar, tovarna slamnikov,

Stob, pošta Domžale.

Cene primerne, postrežba točna, na zahtevo cenik poštne prosto.

Svoji k svojim!

Parna opekarna v Zalogu (Breitenau)

ima vedno v zalogi (14-0-11)

najboljši in najceneji opeko vsake vrste.

Naročila in vprašanja sprejema oskrbnništvo graščine Zalog (Breitenau) pri Rudolfovem.

Hiša s prodajalno

na najlepšem prostoru z vrtom, na križanju treh cest, je takoj na prodaj.

Kje, pove uredništvo „Dol. Novic“.

93-6-6

SUHE GOBE

kupuje vedno in vsaki množini ter najdražje plačuje

trgovska tvrdka 159-2-1

J. Kušlan — Kranj (Gorenjsko).

Ivan Kuntara, : tapetnik in dekoratnik :
v Šmihelu pri Rudolfovem

se priporoča slavnemu občinstvu in gg. graščakom okolice v izvršitev vsakovrstnega v stroko spadajočega dela in sobnega tapetovanja. Za naročilo zadostuje dopisnica. (78-9-8)

Več mizarских pomočnikov

takoj sprejme v trajno delo tovarna Umek & Jevšček v Kandiji pri Novem mestu. — Sprejmejo se tudi vajenci. 120-3-2